

Przedpłata
wraz
z przesłką
pocztową
wynosi
5 zł. a. w.
rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCJA
i
Administracja
we Lwowie
przy placu
Maryackim
l. 9.

Pismo tygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi co **Poniedziałek** w objętości pół arkusza.

Nr. 26.

Poniedziałek, dnia 18. Sierpnia 1879.

VI. rocznik.

Treść. Stowarzyszenie oszczędności i pożyczek w Pilźnie. — Rachunki towarzystw zaliczkowych za lipiec 1879.

Stowarzyszenie oszczędności i pożyczek w Pilźnie.

(S. W.) Dwudziesty drugi miesiąc upływa od dnia założenia powyższego stowarzyszenia, którego zarząd w ciągu tego czasu bezskutecznie czynił wysiłenia, bezskuteczne starania, aby tej pożądanej kredytowej instytucji nadać prawidłowy kierunek i wlać w nią żywotność. W ciągu tego czasu nastąpiła już była zmiana osób w zarządzie, parę odbyło się walnych zgromadzeń, czyniono sobie wzajemne zarzuty, wytykano błędy, szukano w około siebie przyczyny niepowodzenia, szukano go w osobach — lecz to wszystko nic nie pomogło, gdyż stowarzyszenie jak stało tak stoi „w zaklętym kole“ od 4. listopada 1877. A widok z tego koła dla osób należących do zarządu stowarzyszenia i dla członków szukających kredytu, musi być bolesnym na widok o cztery miesiące tylko starszej Kasy zaliczkowej w Nowym Sączu, która z końcem lipca b. r. wykazała już 15.710 złr. własnych funduszków, 37.174 złr. wkładek oszczędności, 20.900 złr. zaciągniętych i 74.871 złr. udzielonych pożyczek. Widok ten musi być dotkliwym wobec andrychowskiego stowarzyszenia, założonego w październiku 1877, a nawet wobec stowarzyszeń młodszych w Makowie, Milówce, Mariampolu, Sieniawie, które w miejscach swojej siedziby mniej znajdując zasobów do nabrania żywotności, jakby na upokorzenie Pilzna, stowarzyszenie jego w ostatnim pozostawiły za sobą rzędzie. Położenie takie stowarzyszenia musi niepokoić wielu, musiało do niego wywołać niechęć, spowodować brak wiary w jego przyszłość, gdy się zważy, że w powiecie pilźnieńskim liczącym 80 gmin wiejskich i dwa miasteczka Brzostek i Dembicę z siedzibą sądów powiatowych, jedynym źródłem kredytu był i jest Bank włościański, którego stan udzielonych pożyczek w tym powiecie z dniem 31. grudnia 1878 wynosił sumę 93.943 złr. Nieudanie się rozwoju stowarzyszenia założonego przed 22 miesiącami w Pilźnie, musi być bolesnym dla jego założycieli i zarządu; boleśniejším wobec wiadomój okoliczności, iż dla braku zdrowego i taniego

kredytu niezbędnego do gospodarstwa wiejskiego, a zwłaszcza małych właścicieli, — lud ten nie tylko że musiał zaniedbać przemysł domowy, lecz owszem wyzuty z posiadłości, wiedziony rozpaczą, gromadami udawał się do Ameryki! Równego losu doznały i doznają rzemieślni, przemysł i drobny handel we wszystkich trzech miasteczkach powiatu w mowie będącego.

W tym zaniedbanym stanie powiatu pod względem uregulowania stosunków kredytowych, zbiera się dnia 24. sierpnia b. walne zgromadzenie członków stowarzyszenia pilźnieńskiego, aby według zaproszenia w tym celu ogłoszonego: a) podać do wiadomości zatwierdzenie przez sąd tarnowski dokonanego wyboru nowych członków do rady zawiadowczej i dyrekcji; b) wybrać komisję do odebrania rachunków i zarządu od ustępujących członków; c) wysłuchać wniosku celem dalszego rozwoju stowarzyszenia

Jest to zwyczaj; kosztowny i niepraktykowany, aby zwoływać nadzwyczajne zgromadzenia członków do spraw ustępami a) i b) objętych. Nie znajdujemy też według statutu stowarzyszenia pilźnieńskiego ani potrzeby, ani podstawy do zarządzonego na dzień 24. sierpnia zgromadzenia. Nad ustępami temi, jako należąciami do regulaminu, przechodzimy też do porządku dziennego. Ostatni ustęp zaproszenia pozwalający czynić wnioski celem dalszego rozwoju stowarzyszenia, wyłącznie nas zachęcił do życzliwych uwag i życzliwych z naszej strony wniosków.

Grono założycieli na dwa przeciwne podzieliło się było stronnictwa, z których jedno życzyło sobie mieć stowarzyszenie o poręce nieograniczonej; drugie, złożone prawie z samój intelligencji miasta i wpływowych osób odniosło zwycięstwo przy założeniu Towarzystwa o poręce ograniczonej, podnosząc tę ograniczoną odpowiedzialność do dziesięćkrotniej wysokości subskrybowanych udziałów. I właśnie to odniesione zwycięstwo z nadania stowarzyszeniu poręki ograniczonej stało się zarodem jego dwuletniego niepowodzenia, jego zastoju, odebrało mu siły żywotne i postawiło je w owym „kole zaklętym“. Kto bowiem zakłada stowarzyszenie zaliczkowe o poręce ograniczonej, ten winien po zarejestrowaniu firmy złożyć do kasy

Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych za miesiąc lipiec 1879.

Tow. zaliczkowe w	S t a n b i e r n y																					
	Udziały		Fundusz rezerwy		Wkładki oszczędności				Pożyczki zaciągnięte													
	z końcem miesiąca		miesiąca		na początku miesiąca		Włożono w ciągu miesiąca		Wyjęto w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		Stan na początku miesiąca		Zaciągnięte w ciągu miesiąca		Spłacone w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca			
	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
Białej	11.123	16	1.318	—	22.378	86	772	—	968	51	22.182	35	8.000	—	3.700	—	1.250	—	10.450	—	—	—
" Wzaj. Pom.	1.611	15	98	59	3.012	25	4.094	68	910	—	6.196	93	3.000	—	—	—	—	—	3.000	—	—	—
Birczy	4.177	06	551	69	3.917	27	441	84	293	—	4.066	11	13.460	—	230	—	725	—	12.965	—	—	—
Bóbrce	2.523	08	723	69	4.231	67	185	93	25	—	4.392	60	9.250	—	2.000	—	1.600	—	9.650	—	—	—
Brzesku	49.406	91	2.369	—	74.703	54	12.449	62	9.798	81	77.354	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Busku	4.975	45	1.547	52	8.770	27	255	49	352	58	8.673	18	3.995	84	—	—	—	—	3.995	84	—	—
Cieszanowie	13.118	09	645	50	7.601	88	2.666	—	700	—	9.567	88	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dąbrowie	31.904	85	8.417	97	—	—	—	—	—	—	—	—	11.602	70	10.612	90	5.090	02	12.154	48	—	—
Delatynie	10.969	21	834	85	4.885	57	574	07	90	—	5.369	64	11.000	—	—	—	200	—	10.800	—	—	—
Dobromilu	1.182	08	120	62	2.916	22	55	—	150	—	2.971	22	2.000	—	—	—	—	—	2.000	—	—	—
Glinianach	16.294	23	1.904	56	32.645	39	6.235	24	644	12	38.236	51	6.400	—	—	—	1.050	—	5.350	—	—	—
Gorlicach	54.243	21	6.192	12	61.793	42	7.613	19	8.109	06	61.297	55	54.243	92	11.944	85	9.504	92	56.583	85	—	—
Jarosławiu	21.504	25	2.797	16	26.395	29	2.516	63	2.320	—	26.591	92	16.806	31	1.051	98	1.060	45	16.797	84	—	—
Jaryczowie	88	50	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	500	—	—	—
Komarnie	4.446	90	602	81	11.929	02	742	—	313	35	12.357	59	3.000	—	—	—	—	—	3.000	—	—	—
Krakowcu	281	—	50	—	270	—	72	50	—	—	75	20	504	—	—	—	16	—	524	—	—	—
Limanowej	8.790	13	339	69	7.444	70	894	—	163	04	8.175	66	10.670	—	500	—	312	—	10.858	—	—	—
Lwowie	117.868	80	11.649	37	25.153	36	47.153	46	36.717	03	26.197	79	36.354	15	7.500	—	20.499	15	23.355	—	—	—
Lwów pocztowe	10.121	39	293	—	—	—	38	—	—	—	38	—	4.140	—	3.000	—	—	—	4.460	—	—	—
Łańcucie	14.943	75	8.635	87	65.225	50	9.007	52	9.357	09	64.875	73	16.137	20	—	—	—	—	—	—	—	—
Mariampolu	2.049	—	194	47	550	13	68	93	60	—	559	06	3.960	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mielcu	8.865	91	1.128	84	32.307	19	2.274	19	2.890	22	31.691	16	3.000	—	—	—	160	—	3.800	—	—	—
Milówce	729	50	269	—	1.864	15	380	49	420	—	1.824	64	1.000	—	—	—	—	—	1.000	—	—	—
Mościskach	11.150	95	3.803	76	12.913	60	1.519	60	1.316	30	13.116	90	11.800	—	5.200	—	4.050	—	12.950	—	—	—
Nowym Sączu	15.064	14	645	84	37.542	43	1.649	23	2.017	92	37.173	84	19.800	—	7.200	—	6.100	—	20.900	—	—	—
Oświęcimie	2.739	98	200	—	5.599	93	125	—	—	—	5.724	93	3.000	—	—	—	—	—	3.000	—	—	—
Pilźnie	498	—	148	—	550	60	—	—	—	—	550	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Radziechowie	8.590	55	2.113	—	21.068	69	1.565	96	1.435	07	21.199	58	11.000	—	—	—	1.000	—	10.000	—	—	—
Rohatynie	7.635	40	1.598	—	19.366	22	1.630	—	3.302	29	17.693	93	6.300	—	1.500	—	500	—	7.300	—	—	—
Rozdole	4.909	82	688	66	1.428	67	260	69	137	19	1.552	17	8.334	91	58	78	83	78	8.309	91	—	—
Rudkach	4.919	35	675	88	4.277	94	923	11	72	24	5.128	81	8.650	—	—	—	500	—	8.150	—	—	—
Sieniawie	860	03	171	—	1.018	—	138	—	—	—	1.156	—	7.800	—	—	—	—	—	7.800	—	—	—
Sniatynie	3.554	56	422	28	3.485	78	61	—	26	71	3.520	07	3.000	—	—	—	500	—	2.500	—	—	—
Sokału	10.795	70	727	81	10.717	66	1.513	29	820	81	11.410	13	23.854	31	150	—	500	—	23.504	31	—	—
Stanisławowie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" (odd. zast.)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stryju	2.370	55	158	10	1.190	83	611	88	—	—	1.802	71	10.000	—	—	—	200	—	9.800	—	—	—
Szczercu	2.000	52	474	84	1.403	56	—	30	5	24	1.398	62	1.925	—	—	—	—	—	1.925	—	—	—
Tarnowie	15.810	48	5.055	24	39.977	25	3.360	—	304	84	43.032	41	9.210	—	800	—	2.200	—	7.810	—	—	—
Tłumaczu	9.121	54	1.697	69	22.931	28	1.220	—	350	—	23.801	28	2.929	—	—	—	1.100	—	1.829	—	—	—
Tysmienicy	16.927	56	2.547	27	10.220	82	215	70	199	48	10.237	04	20.005	14	—	—	400	—	19.605	14	—	—
Wykotach	2.839	68	250	85	5.935	55	351	30	507	62	5.779	23	7.650	—	—	—	—	—	7.650	—	—	—
Kałuszu	3.045	47	219	—	1.020	12	120	—	10	—	1.130	12	6.500	—	—	—	200	—	6.300	—	—	—
Makowie	1.077	34	227	50	7.924	14	594	50	85	—	8.433	64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Złoczowie	5.711	40	677	99	7.965	22	2.395	60	974	—	9.386	82	3.200	—	—	—	1.000	—	2.200	—	—	—

S t a n c z y n n y																						
Odsetki	Reszta pozycyi stanu biernego	Pożyczki udzielone								Koszta załóż. rucho- mości i adm.	Reszta pozycyi stanu czynnego	Gotówka										
		Stan na początku miesiąca		Spłacono w ciągu miesiąca		Udzielono w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca					z końcem miesiąca									
		złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.				złr.	ct.	złr.	ct.						
z końcem miesiąca	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
686	44	1.403	24	41.129	68	1.311	50	1.171	—	40.989	18	2.152	58	1.094	77	2.926	66	—	—	—	—	—
256	46	—	—	6.184	76	164	—	2.511	—	8.531	76	885	60	191	39	1.554	38	—	—	—	—	—
2.176	31	152	07	21.556	85	3.929	—	4.041	—	21.668	85	1.045	41	1.354	95	19	03	—	—	—	—	—
474	36	316	45	16.952	12	437	95	830	91	17.355	08	290	18	—	—	434	92	—	—	—	—	—
5.906	74	2.479	39	120.878	66	10.390	14	10.971	—	121.459	52	1.284	76	17.505	44	166	47	—	—	—	—	—
1.212	24	—	—	19.255	51	342	52	292	48	19.205	47	1.049	99	4	87	143	90	—	—	—	—	—
974	22	—	—	21.622	74	1.295	45	1.823	83	22.151	12	207	61	208	55	1.738	41	—	—	—	—	—
4.495	89	5.985	74	159.108	34	2.212	72	900	—	157.795	65	1.312	36	6.730	81	6.510	24	—	—	—	—	—
2.378	54	157	90	27.381	48	1.097	37	1.405	—	27.689	11	1.231	66	1.487	11	102	26	—	—	—	—	—
865	75	1.803	30	7.108	—	—	—	575	—	7.683	—	272	09	813	16	124	72	—	—	—	—	—
5.686	92	54	32	60.007	83	3.091	16	8.495	—	65.411	67	1.429	90	9	16	675	81	—	—	—	—	—
3.314	53	17.553	22	167.219	36	18.856	48	17.560	96	165.923	84	2.998	55	21.925	89	1.807	14	—	—	—	—	—
3.136	50	564	20	46.028	67	14.916	56	15.385	—	46.467	11	1.830	90	8	81	21.000	—	—	—	—	—	
7	85	3	—	—	—	—	—	595	—	29	61	—	—	—	—	2	74	—	—	—	—	—
3.284	50	222	84	22.958	57	1.377	81	1.652	—	23.232	76	315	76	122	81	243	31	—	—	—	—	—
60	12	3	26	685	—	—	—	157	—	842	—	132	90	10	46	8	22	—	—	—	—	—
1.263	19	96	19	27.187	22	758	75	2.061	—	28.489	47	549	65	71	20	413	21	—	—	—	—	—
12.683	53	100	—	401.851	01	90.390	27	86.098	51	397.559	25	8.676	55	15.068	35	6.324	34	—	—	—	—	

stowarzyszenia własne dostateczne fundusze i mieć zapewnienie majątnych osób do podpisywania weksłów, które spieniężone w taniach zakładach finansowych, powiększać będą fundusz obrotowy. Dwa tylko stowarzyszenia zaliczkowe o poręce ograniczonej: Towarzystwo wzajemnego kredytu w Krakowie i Towarzystwo zaliczkowe dla rolnictwa i przemysłu rolniczego we Lwowie, zupełne mają powodzenie dla ilości i jakości członków. Gdyby stowarzyszenie pilzneńskie tak majątnych, jak powyższe liczyło członków, mogło się być rozwinąć przy zasadzie ograniczonej poręki. Ze tych warunków nie posiada, do wodem, że z dniem 31. lipca b. r. posiadało:

w udziałach	498 złr.
we fund. rezerw. . . .	148 „
wkładek oszczędności	550 „ 60 ct.
pożyczek udzielonych	1.030 „

Tak nader skromny fundusz własny, bo tylko 646 złr. wynoszący, zebrany od członków w przeciągu 22 miesięcy, upoważnia nas do wniosku, że o własnych środkach stowarzyszenie pilzneńskie nie potrafi się rozwinąć odpowiednio do potrzeb, któreśmy na wstępie wymienili, a nawet nie wystarczy mu środków na opędzenie kosztów najskromniejszej administracji.

Należy zatem wydobyć żywotność z łona stowarzyszenia, należy obudzić zaufanie między stowarzyszonymi, należy z wiarą we własne siły iść za przykładem 77 stowarzyszeń zaliczkowych, które przyjęły nieograniczoną porękę. A zachęcając do tego, zmuszeni jesteśmy dodać, że każde stowarzyszenie z owęj poważnej liczby, liczy mniej lub więcej zamożnych lub majątnych członków jak stowarzyszenie pilzneńskie.

To jest nasza życzliwa rada i jedyny środek do nadania stowarzyszeniu właściwego kierunku. Wyrażając przekonanie, że ta nasza życzliwa rada ujęta we formę wniosku przez radę zawiadowczą, dyrekcję, lub którego z członków, będzie przedmiotem obrad dnia 24. sierpnia br. i zamieni się w uchwałę, — dla uspokojenia bojaźliwych, lub przedmiotu nierozumiejących, przytaczamy, iż przyjmując w §. 9. statutu rodzaj poręki nieograniczonej, poręce tej można zarazem oznaczyć granice przez dodanie ustępu wyjątego ze statutu Banku zaliczkowego w Stanisławowie, stow. zar. z nieograniczoną poręką:

„Ażeby zaś członkowie w rzeczy samej nie byli narażeni na wykonanie powyższego sposobu odpowiedzialności, jest dyrekcya Towarzystwa pod własną odpowiedzialnością obowiązana, w razie gdy spostrzeże, że straty Towarzystwa dochodzą do czwartej części wpłaconych udziałów, złożyć o tém niezwłocznie wyczerpujące sprawozdanie Radzie nadzorczą, która ma zarządzić odpowiednie kroki w celu zastąpienia członków od dalszych strat i odpowiedzialności.“

Oznaczenie granicy odpowiedzialności nieograniczonej według powyższego ustępu odnosi się do wewnętrzne go stanu gospodarstwa stowarzyszenia, lecz nie odejmuje zakładom finansowym tego bezpieczeństwa, jakiego całkiem słusznie przy udzielaniu pożyczek żądają — zaś członków stowarzyszenia nie naraża na większą odpowiedzialność, jak przy poręce ograniczonej.

Wyłuszczywszy szczegółowo, iż zamianą poręki ograniczonej na nieograniczoną, stowarzyszeni na żadne nie narażają się niebezpieczeństwo, pozostaje nam tylko wspomnieć o korzyściach ztąd dla stowarzyszenia wypływających. Mamy tu na myśli ułatwienie kredytu dla stowarzyszenia. Nie wątpimy ani na chwilę, że wykazawszy się zarejestrowaniem zmiany powyższej i uzupełniwszy własne fundusze do wysokości 1000 złr. do czego potrzebną jest jeszcze kwota 354 złr., stowarzyszenie pilzneńskie otrzyma w galicyjskiej kasie oszczędności we Lwowie pożyczkę w podwójnej wysokości własnych funduszy t. j. 2000 złr. na podstawie skryptu dłużnego, zeznanego notaryalnie przez dyrekcję stowarzyszenia. — Dalszy kredyt do wysokości 2000 złr. w miarę rozwoju stowarzyszenia będzie mogło otrzymać od lwowskiego Towarzystwa zaliczkowego. — Spodziewać się również należy, że zarząd stowarzyszenia pilzneńskiego postara się o dopełnienie warunków celem przyznania i otrzymania pożyczki w listopadzie od Towarzystwa wzaj. ubezpieczeń w Krakowie do wysokości 3.000 złr. z obowiązkiem spłaty w przeciągu czterech lat. — Za pomocą tych źródeł kredytu stowarzyszenie pilzneńskie może się należycie rozwinąć, a gromadząc własne fundusze przez peryodycznie powtarzające się drobne wkładki na udziały i pozyskawszy fundusze powiatowe, gminne i wkładki oszczęd. od szerszej publiczności, będzie mogło zwolna, lecz bez przerwy wpływać na podniesienie dobrobytu między mieszkańcami całego powiatu — przyczynić się do dobra i pomyślności kraju. — Temi a nie innemi ważnemi względami powodowani, sprawę rozwoju pilzneńskiego stowarzysz. na pierwszym dzisiaj postawiliśmy miejscu. Nie wolno nam wątpić, że w liczbie stowarzyszonych znajdują się mężowie rozumni i chętni, którzy idąc za naszym życzliwym głosem, z manowców wprowadzą stowarzyszenie na drogę wygodną i pewną. Dla tém pewniejszego osiągnięcia celu byłaby bardzo pożądaną obecność p. Wojciecha Biechońskiego z Gorlic, lub p. Aleksandra Skrzyńskiego z Nowego Sącza na zgromadzeniu dnia 24. sierpnia, jako dyrektorów pierwszorzędných stowarzyszeń zaliczkowych o poręce nieograniczonej. — Rada zawiadowcza, lub dyrekcya wczesnym zaproszeniem powinny sobie zapewnić przybycie jednego z tych panów.